

Корчинська Олена. Маркетингові дослідження ринку засобів захисту рослин в Україні: сучасний стан, тенденції та проблеми розвитку. *Економічний дискурс*. 2026. Випуск 1. С. 177-186.
DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2026-1-17>

УДК 339.138 : 632.95 (477)
JEL Classification M31, Q13

Корчинська Олена
д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу
Академія праці, соціальних відносин і туризму
м. Київ, Україна
E-mail: helenk@meta.ua
ORCID: 0000-0003-2822-5634

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН, ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ

Анотація

Вступ. В умовах повномасштабного воєнного вторгнення з боку росії аграрний комплекс зазнав суттєвих структурних змін, що спричинило порушення ланцюгів постачання та переорієнтацію ринкових потоків агрохімікатів. Водночас глобальні тенденції до сталого землеробства та посилення екологічного регулювання формують принципово нові вимоги до структури пропозиції на вітчизняному ринку. Комплексні маркетингові дослідження цього сегменту залишаються недостатньо систематизованими та потребують оновлення з урахуванням реалій воєнного і повоєнного часу. Актуальність дослідження визначається необхідністю формування достовірної інформаційної бази для прийняття обґрунтованих рішень виробниками, дистриб'юторами та державними регуляторами.

Методи. У роботі використано методи логічного узагальнення та абстрагування; статистичного аналізу; порівняльного аналізу; маркетингової сегментації; PEST-аналізу; SWOT-аналізу.

Результати. Ринок засобів захисту рослин України є одним із найбільших у Центральній та Східній Європі з обсягом 900 млн – 1,2 млрд дол. США у 2023–2024 роках і стійкою тенденцією до зростання. Встановлено, що конкурентне середовище даного ринку має олігополістичний характер — п'ять транснаціональних корпорацій контролюють понад 60% ринку, що суттєво обмежує цінову конкуренцію. Серед ключових проблем — технологічна відсталість виробництва, значний обсяг фальсифікованої продукції та недосконале регуляторне середовище. Подолання цих викликів потребує, перш за все, розвитку вітчизняного виробництва та гармонізації законодавства з нормами ЄС.

Перспективи. Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблений аналіз регіональних ринків ЗЗР в Україні з урахуванням структури посівних площ; дослідження поведінки споживачів і чинників формування лояльності у сегменті малого та середнього аграрного бізнесу; розроблення кількісних моделей прогнозування попиту на ЗЗР в умовах євроінтеграції та реалізації стратегії «Від поля до столу»; оцінку потенціалу вітчизняного виробництва для окремих ніш ринку ЗЗР.

Ключові слова: ринок, засоби захисту рослин, маркетингові дослідження, маркетинг, конкурентне середовище, PEST-аналіз, SWOT-аналіз.

Вступ.

Аграрний сектор є одним із ключових стратегічних пріоритетів економіки України. За даними Міністерства аграрної політики та продовольства, частка агропромислового комплексу у ВВП країни стабільно перевищує 10–12%. Так, у 2024 році частка агропромислового комплексу у створенні ВВП становила 20%, причому на агровиробництво припадало 11% [1]. Сільськогосподарська продукція формує близько 40–45% загального обсягу вітчизняного експорту [1]. В умовах глобальної продовольчої конкуренції та необхідності підвищення врожайності сільськогосподарських культур особливого значення набуває ринок засобів захисту рослин (ЗЗР) як невід'ємна складова аграрної сфери.

Засоби захисту рослин (пестициди, гербіциди, фунгіциди, інсектициди) безпосередньо забезпечують збереження врожаю від шкідників, хвороб та бур'янів. За оцінками FAO, без застосування ЗЗР втрати потенційного врожаю можуть становити від 20 до 40% [2]. Для України, яка є одним із найбільших у світі виробників та експортерів зернових, соняшнику та кукурудзи, ефективна система захисту рослин набуває стратегічного значення.

Разом із тим ринок ЗЗР в Україні відзначається системними структурними диспропорціями: критичною залежністю від імпортних поставок, домінуванням транснаціональних корпорацій, слабкістю власного виробництва та регуляторними прогалинами. Означені чинники обумовлюють необхідність глибокого маркетингового дослідження даного ринку, що й визначає актуальність обраної теми.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблематика функціонування та розвитку ринку засобів захисту рослин в Україні знайшла відображення у працях вітчизняних та зарубіжних авторів. Питання ринкової кон'юнктури та структуризації аграрних ринків розглядали В. Г. Андрійчук [3], П. Т. Саблук [4] та О. М. Шпичак [5], які обґрунтували методологічні засади маркетингового аналізу агропродовольчих ринків.

Дослідженню ринку агрохімікатів та особливостям споживання пестицидів в Україні присвячені праці Станкевича С. В., Забродіної І. В. [6], які проаналізували структуру виробництва та імпорту ЗЗР, виявивши ключові тенденції зміни попиту залежно від кон'юнктури аграрного ринку. Аспекти конкурентного середовища та поведінки транснаціональних корпорацій на ринку ЗЗР детально висвітлено у роботах Соколюк К. Ю. та Грицай А. Д. [7], які досліджують конкурентоспроможність українських виробників в умовах євроінтеграції.

Мірзоєва Т. В., Нагорний В. В. та Непочатенко О. А. [8] у своїй науковій публікації показують ризики функціонування українського ринку засобів захисту рослин. Вони зазначають вплив валютних коливань, логістичних витрат і дефіциту фінансування.

Лимар В. В. [9] досліджує сучасні світові ринкові тренди й доходить висновку, що сектор переходить до інноваційної моделі збуту

Серед зарубіжних досліджень слід відзначити роботи Р. С. Bhatt та Р. Bhattacharya [10], які провели порівняльний аналіз ринків ЗЗР країн, що розвиваються. Глобальні тренди ринку пестицидів проаналізовано у щорічних звітах аналітичного агентства AgbioInvestor [11] та консалтингової компанії Phillips McDougall [12]. Питання екологічної складової ринку ЗЗР та регуляторних вимог ЄС досліджували G. Muilerman та H. Baier [13], які вказали на необхідність гармонізації стандартів у країнах – кандидатах на членство в ЄС.

Водночас, незважаючи на значний масив наукових праць із досліджуваної проблематики, у вітчизняній літературі недостатньо уваги приділено комплексному маркетинговому дослідженню ринку ЗЗР із урахуванням сучасних трансформаційних процесів, спричинених збройним конфліктом, євроінтеграційними тенденціями та глобальними змінами в агрохімічній індустрії.

Мета.

Метою статті є комплексне маркетингове дослідження ринку засобів захисту рослин в Україні, визначення його сучасного стану, ключових тенденцій та структурних проблем розвитку, а також обґрунтування стратегічних напрямів підвищення ефективності функціонування ринку.

Методологія дослідження.

Методологічною основою дослідження є діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу ринкових процесів. У роботі використано методи логічного узагальнення та абстрагування; статистичного аналізу; порівняльного аналізу; маркетингової сегментації; PEST-аналізу; SWOT-аналізу.

Інформаційну базу дослідження склали матеріали Державної служби статистики України, дані FAO, а також річні фінансові звіти транснаціональних хімічних корпорацій.

Результати.

Ринок засобів захисту рослин є специфічним сегментом агрохімічного ринку, що характеризується рядом особливостей, які зумовлюють специфіку його маркетингового аналізу. З позицій маркетингу ринок ЗЗР належить до категорії B2B-ринків із чітко визначеними групами споживачів: сільськогосподарськими підприємствами, агрохолдингами та фермерськими господарствами.

Методологічна база маркетингового дослідження ринку ЗЗР ґрунтується на концепції «5 сил» М. Портера, яка дозволяє оцінити інтенсивність конкурентного середовища через аналіз сили постачальників, сили покупців, загрози нових учасників, загрози товарів-замінників та інтенсивності внутрішньогалузевої конкуренції.

Особливістю маркетингового середовища ринку ЗЗР є також його висока регуляторна насиченість. Обіг пестицидів в Україні регулюється Законом України «Про пестициди і агрохімікати», а також рядом технічних регламентів, що поступово гармонізуються з нормами Регламенту ЄС №1107/2009. Відповідність регуляторним вимогам є одним із ключових факторів маркетингової стратегії глобальних гравців ринку.

Еластичність попиту на ринку ЗЗР визначається декількома взаємопов'язаними факторами: рівнем цін на сільськогосподарську продукцію, доступністю кредитних ресурсів для аграріїв, структурою посівних площ і технологічним рівнем агропромисловості.

Ринок засобів захисту рослин в Україні пройшов кілька етапів розвитку, що відображають загальну трансформацію вітчизняної аграрної економіки. У радянський період (1980-ті роки) споживання пестицидів досягало 180 тис. тонн на рік, що було зумовлено плановою системою масового застосування агрохімікатів без урахування економічної доцільності.

Трансформаційний спад 1990-х років призвів до катастрофічного скорочення ринку – до 13,3 тис. тонн у 1999 році (1,1 кг/га). Основними причинами стали розпад централізованої системи постачання агрохімікатів, різке зниження платоспроможності агропромисловців та відсутність ефективної ринкової інфраструктури. Водночас відбулося масштабне накопичення застарілих і заборонених пестицидів, залишки яких до сьогодні становлять близько 9 тис. тонн [14].

Саме в цей період закладалися передумови для поширення фальсифікованих засобів захисту рослин: зруйнування державної системи контролю якості, відсутність реєстраційних механізмів та вкрай низька платоспроможність аграріїв створили сприятливе середовище для проникнення на ринок контрафактної продукції.

Відновлення розпочалося після 2003 року із приходом великого агробізнесу та зростанням світових цін на зернові. Починаючи з 2004–2005 рр. ринок демонстрував середньорічний приріст на рівні 10%, досягнувши 39,8 тис. тонн у 2018 році. У вартісному вимірі зростання було значно суттєвішим через заміну препаратів старшого покоління сучасними системними засобами захисту. Проте паралельно з легальним ринком сформувався стійкий сегмент фальсифікованої продукції: за

різними оцінками, частка контрафактних ЗЗР в Україні становить від 20 до 30% ринку, що завдає щорічних збитків як агровиробникам через зниження врожайності, так і державі через втрати податкових надходжень і підрив фітосанітарної безпеки.

Після 2022 року внаслідок воєнних дій ринок зазнав структурних змін: скорочення посівних площ у зоні активних бойових дій, переорієнтація логістичних ланцюгів та зростання питомих витрат на постачання.

Структура споживання ЗЗР в Україні відображає специфіку вітчизняної структури посівних площ із домінуванням зернових та олійних культур. Аналіз даних за 2023–2024 роки свідчить про таку структуру ринку (табл. 1).

Таблиця 1. Структура ринку ЗЗР України за групами препаратів (2023–2024 рр.)*

Група препаратів	Частка в обсязі	Основні культури
Гербіциди	65–70	Пшениця, кукурудза, соняшник, соя
Фунгіциди	18–22	Пшениця, ячмінь, ріпак
Інсектициди	7–10	Ріпак, соняшник, плодові культури
Протруйники насіння	3–5	Зернові культури
Інші (регулятори росту тощо)	до 5	Різні культури

*Джерело: складено автором на основі даних Держстату України [15] та Pro-Consulting [16].

Домінування гербіцидів пояснюється структурною особливістю вітчизняного рослинництва: більшість площ зайнята культурами, де гербіцидний захист є обов'язковою технологічною операцією. Відносно низька частка фунгіцидів, порівняно з країнами ЄС (де вона досягає 35–40%), вказує на недостатню інтенсивність захисту, що спричиняє щорічні втрати врожаю від грибкових захворювань.

Близько 80% всіх препаратів використовується виробниками пшениці, кукурудзи, соняшнику, сої та ріпаку. Ця структура відображає загальну аграрну спеціалізацію України як одного із провідних світових виробників цих культур.

Важливою маркетинговою характеристикою ринку є відмінна структура захисту для різних груп культур. Для зернових (пшениця, ячмінь) характерне переважання фунгіцидів – до 40–46% від вартості всіх засобів захисту, що пояснюється значним навантаженням листових хвороб в умовах зміни клімату. Для олійних культур (соняшник, ріпак) домінують гербіциди – до 75–76%.

Сегмент овочевих та плодових культур залишається недостатньо насиченим ЗЗР. Це пояснюється фрагментованістю виробництва, відсутністю ефективних систем дистрибуції до дрібних агровиробників та вищою питомою вартістю спеціалізованих препаратів.

Вітчизняне виробництво засобів захисту рослин є одним із найвразливіших і технологічно відсталих сегментів агрохімічної промисловості України. Після розпаду СРСР переважна більшість хімічних виробництв, що забезпечували радянський агросектор пестицидами, або ліквідована, або функціонує в режимі мінімальної операційної потужності. Зокрема, Первомайське підприємство «Хімпром», Роздільське ДГХП «Сірка» та ряд інших підприємств фактично втратили виробничий потенціал.

В останні роки частка вітчизняного виробництва не перевищує 2–5% від загального обсягу ринку. Слід також зазначити, що вітчизняне виробництво ЗЗР зводиться здебільшого до фасування та первинного формулювання із імпортованих діючих речовин (переважно китайського походження), а не до повного виробничого циклу. Відсутність власних потужностей для синтезу діючих речовин є ключовою структурною проблемою галузі.

Одним із найбільш принципових структурних параметрів ринку ЗЗР України є критична залежність від імпорту (понад 80–85%). Динаміка нарощення імпорту є показовою: якщо у 2005 році він становив близько 24 тис. тонн, то у 2017–2019 роках сягнув понад 109 тис. тонн – зростання

більш ніж у чотири рази за 12–14 років.

Після 2022 року структура імпорту зазнала суттєвих трансформацій. Розрив традиційних логістичних ланцюгів, зростання фрахтових ставок та страхових премій призвели до тимчасового скорочення обсягів ввезення. Проте вже з 2023 року альтернативні логістичні коридори (сухопутні маршрути через країни ЄС) відновили постачання, а 2024 рік характеризується відновленням попиту та імпорту до довоєнних рівнів (табл. 2).

Таблиця 2. Географічна структура імпорту ЗЗР до України (2023–2024 рр.)*

Країна - постачальник	Частка в імпорті, %	Основні категорії продукції
Китай	34–38	Генеричні гербіциди, інсектициди, д.р.
Франція	9–12	Брендові фунгіциди, гербіциди
Німеччина	8–11	BASF: фунгіциди, протруйники
Бельгія	5–8	Syngenta: гербіциди, фунгіциди
Ізраїль	4–6	Генеричні препарати
Нідерланди	3–5	Corteva: гербіциди
Інші країни	20–30	Різноманітна агрохімія

*Джерело: складено автором на основі даних FAO [2].

Зростання частки Китаю у структурі імпорту ЗЗР є стійкою тенденцією, зумовленою нижчою собівартістю виробництва, масштабними державними субсидіями хімічній промисловості, закінченням термінів патентного захисту на більшість діючих речовин і агресивною маркетинговою стратегією китайських компаній на ринках, що розвиваються. Водночас зростання китайського імпорту несе ризики щодо якості продукції через менш суворий контроль, ніж в ЄС.

Конкурентна структура українського ринку ЗЗР має виражений олігополістичний характер: 5–7 транснаціональних корпорацій контролюють понад 60% імпортного сегменту. Такий рівень концентрації відповідає глобальним тенденціям: після хвилі злиттів і поглинань 2015–2018 рр. на світовому рівні домінують чотири мегагравці – Bayer (з придбанням Monsanto), BASF, Syngenta (у складі ChemChina/Syngenta Group) та Corteva Agriscience (табл. 3).

Домінування BASF на українському ринку визначається насамперед сильними позиціями компанії у сегменті фунгіцидів, де вона пропонує інноваційні препарати високого класу. Syngenta успішно позиціонується у гербіцидному сегменті та зберігає потужну дистрибуторську мережу. У 2024 році Syngenta зафіксувала зниження глобальних продажів на 10–13% через загальносвітову корекцію ринку агрохімікатів і надмірні запаси у дистрибуторів.

Таблиця 3. Конкурентна структура ринку ЗЗР України (2023–2024 рр.)*

Компанія	Частка ринку, %	Ключові продукти / напрямки
BASF SE (Німеччина)	25–27	Фунгіциди (Caramba, Revystar), протруйники
Syngenta Group (Швейцарія/КНР)	22–24	Гербіциди (Axial, Dual), фунгіциди
Bayer AG (Німеччина)	10–12	Гербіциди (Roundup), фунгіциди (Prosaro)
Corteva Agriscience (США)	8–10	Гербіциди (Harmony), інсектициди
Sumitomo Chemical (Японія)	4–6	Інсектициди, фунгіциди
Нішеві компанії та генерики	20–30	Різни групи препаратів

*Джерело: складено авторами на основі даних річних звітів хімічних компаній-виробників.

Маркетингові стратегії транснаціональних корпорацій на ринку ЗЗР України базуються на диференціації продуктового портфелю та багаторівневій системі каналів розподілу. Традиційно використовується дворівнева та триврівнева схема дистрибуції: виробник → офіційний дистрибутор → дилер → кінцевий споживач. Великі агрохолдинги (Kernel, МХП, Астарта) нерідко здійснюють

прямі закупівлі безпосередньо у виробників.

Ціноутворення на ринку ЗЗР характеризується значним відхиленням від конкурентних моделей. Середній рівень цін на пестициди в Україні є вищим, ніж у країнах ЄС, із порівняними обсягами споживання (Польща, Чехія), що пояснюється монополізацією дистрибуційних каналів, валютними ризиками, логістичними надбавками та слабкою ціновою конкуренцією у преміум-сегменті.

З метою оцінки маркетингового середовища застосування ЗЗР в Україні проведемо PEST-аналіз, що дозволить систематизувати ключові фактори зовнішнього макросередовища, які впливають на функціонування ринку ЗЗР.

Р – Політико-правові фактори:

– Закон України «Про пестициди і агрохімікати» регулює обіг ЗЗР, але потребує оновлення для відповідності нормам ЄС;

– процес євроінтеграції вимагає поступового виведення з обігу низки діючих речовин;

– нестабільність регуляторного середовища ускладнює довгострокове планування;

– воєнний стан впливає на логістику та операційне середовище.

Е – Економічні фактори:

– залежність обсягів ринку від рівня доходів аграріїв і світових цін на агропродукцію;

– девальваційні ризики: зміцнення долара та євро підвищує гривневу вартість імпортованих препаратів;

– обмежений доступ малих і середніх аграрних підприємств до кредитних ресурсів.

S – Соціально-демографічні фактори:

– зростання вимог суспільства до екологічної безпеки та залишків пестицидів у продуктах харчування;

– брак кваліфікованих агрономів у малих фермерських господарствах;

– недостатня поінформованість дрібних аграріїв про ризики фальсифікату.

T – Технологічні фактори:

– розвиток точного землеробства (precision farming) і дронних технологій змінює структуру попиту;

– зростання сегменту біологічних ЗЗР як альтернативи хімічним пестицидам;

– цифровізація аграрного сектору та поява агро-маркетплейсів змінюють традиційні канали збуту.

У таблиці 4 представлений SWOT-аналіз ринку ЗЗР України, який висвітлює сильні та слабкі сторони даного ринку, а також можливі перспективи та загрози.

Таблиця 4. SWOT-аналіз ринку ЗЗР України*

СИЛЬНІ СТОРОНИ (Strengths)	СЛАБКІ СТОРОНИ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> – Один із найбільших аграрних ринків Європи – Стабільно зростаючий попит на ЗЗР – Розвинена дистрибуторська інфраструктура – Висока частка агрохолдингів – стабільних споживачів 	<ul style="list-style-type: none"> – Критична залежність від імпорту (>80%) – Відсутність власного синтезу діючих речовин – Значна частка застарілої та фальсифікованої продукції – Монополізація дистрибуції ТНК
МОЖЛИВОСТІ (Opportunities)	ЗАГРОЗИ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> – Розвиток власного виробництва (залучення інвестицій ЄС) – Розвиток біологічних ЗЗР і точного землеробства – Гармонізація з ЄС відкриває нові ринки збуту – Цифровізація каналів збуту 	<ul style="list-style-type: none"> – Воєнні ризики та руйнування аграрної інфраструктури – Зростання валютних ризиків та логістичних витрат – Посилення екологічних обмежень ЄС – Ризик подальшої монополізації після нових злиттів ТНК

*Джерело: авторська розробка.

Узагальнення результатів маркетингового дослідження дозволяє виділити комплекс взаємопов'язаних проблем, що стримують розвиток ринку ЗЗР.

По-перше, відсутність вітчизняного виробництва діючих речовин формує системну вразливість ринку перед зовнішніми шоками – логістичними, валютними, геополітичними. Будь-яке порушення ланцюгів постачання негайно відображається на доступності та ціні препаратів для аграріїв.

По-друге, домінування 5–7 компаній формує структурні умови для нееквівалентного обміну. Транснаціональні корпорації виступають «маркет-мейкерами» – визначають рівень цін, умови постачання та технологічний порядок денний ринку. Вітчизняні аграрії, особливо малі та середні виробники, опиняються у позиції «ціноприйнятників».

По-третє, частка фальсифікованих ЗЗР на ринку становить від 20 до 30% у загальному сегменті і може сягати 50–70% у нижньому ціновому сегменті. Фальсифікат завдає потрійної шкоди: аграрії отримують неефективний захист і втрачають частину врожаю, держава недоотримує податкові надходження, репутація легальних виробників страждає.

По-четверте, успадковані з радянських часів запаси застарілих і заборонених пестицидів (~9 тис. тонн) є серйозною екологічною загрозою. Їх утилізація вимагає значних державних видатків та застосування спеціалізованих технологій.

По-п'яте, система державної реєстрації препаратів, контролю за їхнім обігом і моніторингу ринку залишається недостатньо ефективною. Повільне приведення нормативної бази до вимог Регламенту ЄС №1107/2009 гальмує процес євроінтеграції та відкриття ринку для нових поколінь ефективних і безпечніших препаратів.

На основі проведеного маркетингового дослідження нами обґрунтовано такі стратегічні напрями вдосконалення ринку ЗЗР:

– Розвиток вітчизняного виробництва. Необхідна реалізація державної програми підтримки вітчизняного виробництва діючих речовин та препаративних форм ЗЗР із залученням прямих іноземних інвестицій, преференційних умов оподаткування та механізмів державно-приватного партнерства.

– Посилення державного контролю за ринком. Реформування системи державного нагляду за якістю та безпекою ЗЗР, запровадження електронної системи відстеження обігу препаратів з метою протидії фальсифікату.

– Гармонізація законодавства з нормами ЄС. Прискорення приведення Закону «Про пестициди і агрохімікати» у відповідність до Регламенту ЄС №1107/2009 та Директиви 2009/128/ЄС про стале застосування пестицидів.

– Стимулювання ринку біологічних ЗЗР. Запровадження податкових і регуляторних стимулів для виробників та імпортерів біопестицидів, фінансова підтримка дослідницьких програм у сфері біологічного захисту.

– Розвиток цифрової інфраструктури. Підтримка платформ агро-електронної комерції, систем точного землеробства та аграрних дорадчих сервісів, що підвищують ефективність використання ЗЗР.

Висновки і перспективи.

Проведене комплексне маркетингове дослідження ринку засобів захисту рослин в Україні дозволяє сформулювати такі висновки.

По-перше, ринок ЗЗР України є одним із найбільших у Центральній та Східній Європі за фізичним обсягом і характеризується стійкою довгостроковою тенденцією зростання попиту. У вартісному вимірі ринок у 2023–2024 роках оцінюється в межах 900 млн – 1,2 млрд дол. США.

По-друге, структурною домінантою ринку є критична залежність від імпорту (понад 80–85%), що формує системну вразливість перед зовнішніми шоками. Основними постачальниками є Китай (34–38%), Франція та Німеччина. Вітчизняне виробництво забезпечує лише 2–5% потреб ринку.

По-третє, конкурентна структура ринку має виражений олігополістичний характер: 5 транснаціональних корпорацій (BASF, Syngenta, Bayer, Corteva, Sumitomo) контролюють понад 60%

ринку, що обмежує цінову конкуренцію у преміум-сегменті.

По-четверте, ринок стикається з комплексом системних проблем: технологічною відсталістю вітчизняного виробництва, значним поширенням фальсифікованої продукції (20–30%), екологічними ризиками та недосконалим регуляторним середовищем.

По-п'яте, стратегічними пріоритетами розвитку ринку ЗЗР в Україні є: розвиток вітчизняного виробництва, гармонізація законодавства з нормами ЄС, стимулювання сегменту біологічних препаратів, посилення державного контролю та цифровізація ринку.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на поглиблений аналіз регіональних ринків ЗЗР в Україні з урахуванням структури посівних площ; дослідження поведінки споживачів і чинників формування лояльності у сегменті малого та середнього аграрного бізнесу; розроблення кількісних моделей прогнозування попиту на ЗЗР в умовах євроінтеграції та реалізації стратегії «Від поля до столу»; оцінку потенціалу вітчизняного виробництва для окремих ніш ринку ЗЗР.

Список використаних джерел

1. Міністерство аграрної політики та продовольства України. Основні показники аграрного сектору. URL: <https://minagro.gov.ua> (дата звернення: 10.03.2025).
2. FAO. The State of Food and Agriculture 2021: Making Agrifood Systems More Resilient to Shocks and Stresses. Rome : FAO, 2021. 185 p. URL: <https://doi.org/10.4060/cb4476en>. (дата звернення: 10.02.2025).
3. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств : підручник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ : КНЕУ, 2002. 624 с.
4. Саблук П. Т. Агroeкономічні трансформації в Україні: напрями та перспективи розвитку : монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2016. 372 с.
5. Ціни, витрати, прибутки агровиробництва та інфраструктура продовольчих ринків України / за ред. О. М. Шпичака. Київ : ІАЕ УААН, 2001. 340 с.
6. Станкевич С. В., Забродіна І. В. Аналіз ємності ринку і основних операторів засобів захисту рослин в Україні у 2017–2018 рр. Частина 1: імпорт. *Таврійський науковий вісник*. 2020. №114. С. 118–134.
7. Соколюк К. Ю., Грицай А. Д. Ринок засобів захисту рослин України: конкурентоспроможність вітчизняних виробників в умовах світових трендів та євроінтеграції. *Grail of Science*. 2026. №63. С. 54–60. URL: <http://dx.doi.org/10.36074/grail-of-science> (дата звернення: 06.03.2026).
8. Мірзоева Т. В., Нагорний В. В., Непочатенко О. А. Ринок засобів захисту рослин в Україні – ризики та перспективи. *Modern Economics*. 2025. №52. С. 128–134. URL: [http://dx.doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-18](http://dx.doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-18) (дата звернення: 10.03.2026).
9. Лимар В. В. Аналіз сучасних світових трендів розвитку ринку засобів захисту рослин. *Економіка і організація управління*. 2025. №2 (58). С. 47–59. URL: <http://dx.doi.org/10.31558/2307-2318.2025.2.5> (дата звернення: 10.03.2026).
10. Bhatt P. C., Bhattacharya R. Pesticide Market Dynamics in Emerging Economies: A Comparative Analysis. *Journal of Agribusiness*. 2019. Vol. 37, №2. P. 89–107.
11. AgbiInvestor. Global Crop Protection Market: Annual Report 2024. Berkshire : AgbiInvestor, 2024. 112 p.
12. Phillips McDougall. The Global Agrochemical Market 2023. Edinburgh : Phillips McDougall, 2023. 98 p.
13. Muilerman G., Baier H. EU Pesticide Policy and Market Adaptation in Candidate Countries. *European Journal of Agronomy*. 2022. Vol. 132. Article 126408. URL: <https://doi.org/10.1016/j.eja.2021.126408>. (дата звернення: 10.03.2026).
14. Тисячі тонн токсичних речовин: де в Україні зберігають застарілі пестициди. *The Page*. URL: <https://thepage.ua/ua/news/yaki-regioni-najbilsh-zabrudneni-himikatami-dani-pro-pesticidi> (дата звернення: 10.03.2026).
15. Державна служба статистики України : офіційний сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk> (дата звернення: 12.02.2025).
16. Pro-Consulting. Аналіз ринку засобів захисту рослин в Україні 2024. URL: <https://pro-consulting.ua> (дата звернення: 10.03.2025).

Статтю отримано: 12.03.2026 / Рецензування 27.04.2026 / Прийнято до друку: 30.04.2026

Olena Korchyńska

Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor
Department of Marketing
Academy of Labour, Social Relations and Tourism
Kyiv, Ukraine

E-mail: helenk@meta.ua

ORCID: 0000-0003-2822-5634

MARKETING RESEARCH OF THE PLANT PROTECTION PRODUCTS MARKET IN UKRAINE: CURRENT STATE, TRENDS AND DEVELOPMENT PROBLEMS

Abstract

Introduction. In the context of Russia's full-scale military invasion, the agricultural complex has undergone significant structural changes, causing supply chain disruptions and a reorientation of agrochemical market flows. At the same time, global trends towards sustainable farming and tightening environmental regulations are forming fundamentally new requirements for the supply structure of the domestic market. Comprehensive marketing research of this segment remains insufficiently systematised and requires updating in light of wartime and post-war realities. The relevance of the study is determined by the need to establish a reliable information base for informed decision-making by producers, distributors, and government regulators.

Methods. The study employs methods of logical generalisation and abstraction; statistical analysis; comparative analysis; marketing segmentation; PEST analysis; and SWOT analysis.

Results. Ukraine's plant protection products market is one of the largest in Central and Eastern Europe, valued at USD 900 million – 1.2 billion in 2023–2024, with a sustained growth trend. The competitive environment of this market has been found to be oligopolistic in nature — five transnational corporations control over 60% of the market, significantly limiting price competition. Key challenges include technological backwardness of domestic production, a substantial volume of counterfeit products, and an imperfect regulatory environment. Overcoming these challenges primarily requires the development of domestic production and harmonization of legislation with EU standards.

Discussion. Further research should focus on an in-depth analysis of regional plant protection product markets in Ukraine, accounting for cropland structure; studying consumer behaviour and loyalty drivers in the small and medium agricultural business segment; developing quantitative demand forecasting models for plant protection products in the context of European integration and implementation of the Farm to Fork strategy; and assessing the potential of domestic production for specific niches of the plant protection products market.

Keywords: market; plant protection products; marketing research; marketing; competitive environment; PEST analysis; SWOT analysis.

References

1. Ministerstvo ahromoi polityky ta prodovolstva Ukrainy. Osnovni pokaznyky ahromoho sektoru. Retrieved from <https://minagro.gov.ua>.
2. FAO. (2021). The State of Food and Agriculture 2021: Making Agrifood Systems More Resilient to Shocks and Stresses. Rome : FAO. Retrieved from <https://doi.org/10.4060/cb4476en>.
3. Andriichuk, V.H. (2002). *Ekonomika ahrarykh pidpriemstv* [Economics of agricultural enterprises]. Kyiv : KNEU.
4. Sabluk, P.T. (2016). *Ahroekonomichni transformatsii v Ukraini: napriamy ta perspektyvy rozvytku* [Agroeconomic transformations in Ukraine: Directions and prospects of development]. Kyiv : NSC «IAE».
5. Shpychak, O.M. (Ed.). (2001). *Tsiny, vytraty, prybutky ahrovyrobnytstva ta infrastruktura prodovolchyykh rynkiv Ukrainy* [Prices, costs, profits of agricultural production and infrastructure of food markets of Ukraine]. Kyiv : IAE UAAS.
6. Stankevych, S.V., & Zabrodina, I.V. (2020). Analiz yemnosti rynku i osnovnykh operatoriv zasobiv zakhystu roslyn v Ukraini u 2017–2018 rr. Chastyna 1: import [Analysis of market capacity and main operators of plant protection products in Ukraine in 2017–2018. Part 1: Import]. *Tavriiskiyi naukovyi visnyk* [Tavria Scientific Bulletin], 114, 118–134. [in Ukr.].
7. Sokoliuk, K.Yu., & Hrytsai, A.D. (2026). Rynok zasobiv zakhystu roslyn Ukrainy: konkurentospromozhnist vitchyznianykh vyrobnykiv v umovakh svitovykh trendiv ta yevrointehratsii [Plant protection products market of Ukraine: Competitiveness of domestic producers in the context of global trends and European integration]. *Grail of*

Science, 63, 54–60. Retrieved from <https://doi.org/10.36074/grail-of-science>. [in Ukr.].

8. Mirzoieva, T.V., Nahornyi, V.V., & Nepochatenko, O.A. (2025). Rynok zasobiv zakhystu roslyn v Ukraini – ryzyky ta perspektyvy [Plant protection products market in Ukraine: Risks and prospects]. *Modern Economics*, 52, 128–134. Retrieved from [https://doi.org/10.31521/modecon.V52\(2025\)-18](https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-18). [in Ukr.].

9. Lymar, V.V. (2025). Analiz suchasnykh svitovykh trendiv rozvytku rynku zasobiv zakhystu roslyn [Analysis of current global development trends in the plant protection products market]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia* [Economics and Management Organisation], 2 (58), 47–59. Retrieved from <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2025.2.5>. [in Ukr.].

10. Bhatt, P.C., & Bhattacharya, R. (2019). Pesticide market dynamics in emerging economies: A comparative analysis. *Journal of Agribusiness*, 37 (2), 89–107.

11. AgbiInvestor. (2024). *Global Crop Protection Market: Annual Report 2024*. Berkshire : AgbiInvestor.

12. Phillips McDougall. (2023). *The Global Agrochemical Market 2023*. Edinburgh : Phillips McDougall.

13. Muilerman, G., & Baier, H. (2022). EU pesticide policy and market adaptation in candidate countries. *European Journal of Agronomy*, 132, Article 126408. Retrieved from <https://doi.org/10.1016/j.eja.2021.126408>.

14. The Page. Tysiachi tonn toksychnykh rehovyn: de v Ukraini zberiahaiut zastarili pestytsydy. Retrieved from <https://thepage.ua/ua/news/yaki-regioni-najbilsh-zabrudneni-himikatami-dani-pro-pestycidi>.

15. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy : ofitsiynyi sait. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk>.

16. Pro-Consulting. Analiz rynku zasobiv zakhystu roslyn v Ukraini 2024. Retrieved from <https://pro-consulting.ua>.

Received: 03.12.2026 / Review 04.27.2026 / Accepted 04.30.2026

